

ז'דאנוב מבית טשרניחובסקי * המקוריות של ירדנה

מרון? * „לחיות עם המוות” * מה למדת בבית הספר

ילד קטן שלי? * „המופת” של החינוך בנושא: מולדת

תולעי תרבות

אנדריי מיכלי

לפני שנים רבות, בתקופה שקדמה למלחמה העולמית הגדולה, חי בברית המועצות, אדם אפור, שעיסוקו היה בהשחתת התרבות, ובהפיכת שרידה, עוד מכ שיר שליטה, בידי הרוזן הרוסי של אותם ימים, יוסף גורגשווילי ויסרעאנוביץ סטאלין. שמו של אותו אדם אפור, היה אנדריי ז'דאנוב, ובהיסטוריה שהיתה מאז ועד

אנדריי ז'דאנוב
בר"חלפתא דון

היום, הוא נותר בהכרת התרבות, כאבי הו"דאוביזם. להלן אחדות מפניניו של אותו ז'דאנוב, שכמה מהדיהם החלו להישמע באחרונה בארץ הזאת.

כה כתב ז'דאנוב: ...בתיאור זה של חי האנשים הסובייטים, המנוון קאריי קטורית ותפל ככוונה-תחילה, נפתייע ז'דאנוב כדי לשים כסיו של קוף, מספר השכל נימכזה ומחלחל רעל נגד-סובייטי, שמתכוון לומר, כי טוב להיות כגן-חיות מלחיות בחופש, וכי קל לנשום בכלוב מלנשום בין אנשים סובייטיים... התמאסוי קה של (אנה) אחמטובה היא אינדיבידואלית לפניו-לפנים, עד כדי דלות מצומצמת. הדיאפאון של שירתה — שירתה של נברת שגשגתוללה, המתרוצצת בין חדר התמרוקים לחדר-התפילה. עיקרה — נושא אים אירוטיים-ליריים המשתזרים בנושאים של עיצוב, כיסופים, מוות, מיסטיקה, גור רליגיוז... השירה האחמטובית רחוקה מן העם תכלית רחוק... סיפורתנו אינה מופע על פרטי, שכוונתו להסתגל לטעמים השיריים שבשוק הסיפורות... מהו הדבר הי מאלף שיצירות אחמטובה עשויות לתת לנוער שלנו? לא כלום, חרין מנוק. יציר רות אלה עשויות רק לזרוע נכאים, חלי-שת דעת, פסימיות, תשוקה לברוח מן הי בעיות היומיומיות של חי החברה, לפ-דוש מדרג-המלך של תייר-החברה והפעל-תנות, לתוך העולם הקטן של חוויות הי פרס... החבר סטאלין כינה את סופרינו

בשם מהנדסים של נפשי-האדם. הגדרה זו יש לה משמעות עמוקה. כוונתה לאחר-י תם העצומה של הסופרים הסובייטיים לתיקונם של כנייה-האדם, להינוכו של הי נוער הסובייטי, למניעת הפגם במלאכת הסיפורות...

ריחן של הקביעות שצוטטו פושט באחי רונת, במיסדרונות בית-טשרניחובסקי, שי הוא בית אגודת הסופרים, והריח אף החל להשתלט על עמודי כתביהעת מאזנים ושאותו מוציאים-לאור עסקניה-סיפורות, תוך שימוש בשם הסיפורות לשווא. תהליך זה החל למחרת המהפך אשתקד, כאשר עורך מאזניים בנימין י. מיכלי, תקף את הסופר עמוס עוז, ביגלל תמיכתו של הסופר בתנועת של"י. תהליך זה שהחל בגי-שושים קלים מטעמים של עסקניה-סיפורות, שעד ימי המהפך נשבעו השכם והערב, את נאמנותם לתנועת-העבודה, תהליך שבו הם מתאמצים כיום, להוכיח, על גבי עמודי דיו הצפופים של מאזניים, כי הם נוצריים יותר מנציגי התנועה הרוויזיוניסטית בממ-שלה, ודתיים יותר משלוחיו של הקדוש ברוך הוא בכנסת.

כה כתב מיכלי בחוברת מאזניים האחרונה, במדור, האקסואלי-פוליטי פכים קטנים (חוברת 6, כרך מ"ז) מאימרותיו הו"דאוביסטיות, שבחלקן הופנו הפעם, כלפי הסופר א.ב. יהושע, שאף הוא העז לתמוך, במערכת-הבחירות בשל"י: „כרי חלפתא דון * התגלגל, כידוע, ממפלגת העבודה לגוף השעמנוי הקרוי שלי-י יהושע מסיח דעתו מן הפרגמטרה של חרות שנוסדה ע"י אצ"ל לפני 30 שנה... כמה מרתק לקרוא במאזנים את השם אצ"ל, לראשונה מאז קום המדינה, בהקשר זה, שאותו מביא לקוראים, מיכלי הנ"ל. אלא שלא די לו למיכלי, לרצות את השילטונות, בעצם איזכור מילת הקסם אצ"ל, והוא מרצה את נותני החמו החדי שים, בנוסח שיש בכוחו לעורר בקינאה, את אנדריי ז'דאנוב מתרדמת המוות שלו, בעצות שהוא מעניק לעם היושב בציון, בניסוחים לשוניים, שיאה להם הגדרת ז'דאנוב „מהנדסים של נפשי-האדם... ותחת הכותרת „שביתות” כותב מיכלי הנ"ל מאימרותיו: „השביתות מערערות את יסודותיו הרופפים של המשק הישראלי... לא ייתכן שעובדי דואר תנועה, הזוכים לאהדה רבה, יסרכו להופיע לפני בתי-דין העבודה, באמתלה שהממשלה לא קיימה הבטחתה, ביזוי החוק מביא לידי אנרכיה...” באמת,

* סיגנון דיבור המקובל על עסקני הסיפורות, השוכנים דרך קבע בבית-טשרניחובסקי.

עיסוק מכובד לביטאון סופרי ישראל וגרא-פומניה. אלא שלא די בכך, ומיכלי גומר, בבשורה ללאום, ולחבריו עסקניה-סיפורות: „אך הממשלה לא תוכל לבדה לשאת כי-מטא הזה של תיקונים, ואולי גם ניתוחים הכרחיים. היא חייבת להפתייע בהפטרות העובדים...” וכו'.

מן הראוי להעיר, שהבדל אחד עומד וקיים בין אנדריי ז'דאנוב, לחקיינו שבי בית-טשרניחובסקי, והוא, שז'דאנוב לפי חות הבין בסיפורות ובתרבות, בעוד מיכלי דואג לליטרת הבשרים שהוא מצפה לר-אותה מושלכת לעברו משולחנות הממ-שלה, ציפיה שכל קשר בינה לתרבות, או לסיפורות חינו מיקרי בהחלט. בשאלת שוב השאלה אם סופרי ישראל (ולא עסקני הסיפורות) ראויים לביטאון כזה, שייצג אותם?

אמנות

כלחוך השור

אחת התיסמונות הבולטות בשנים האחרונות בין מפיקי האמנות בארץ, היא תיס מונת-התיעתוק, או במילים אחרות: חי-קוי מקומי גס של יצירות אמנות זרות, שעברו את מיבחן הקהל וביקורת-האמנות במרכזי-התרבות בעולם. המחשה חייה לי-טיסמונת-התיעתוק, נראתה בחודש שעבר, בתערוכה של הדפסים ותחריטים מעשי-ידייה של ירדנה מרון, שהוצגה בגלריה שבע ביפו-העתיקה.

הגב' מרון, המחשיה בתצוגה זו את התיסמונת האמורה, ומוטב היה, אם היתה מחליפה את כותרת התערוכה מהדפסים ותחריטים לכותרת תעתיקים. בין עבודותיה בולטים במיוחד תעתיקים מיצירות ידועות של אמנים לא-ישראליים, כרולנד שופור (הגופים החבושים) ורוי ליכטנשטיין. סביר להניח, שלגב' מרון, היו כאשר עסקה בתיעתוק יצירותיהם של אמ-נים אלה, הנחות מעניינות ביותר אודות דלות ההבנה וההבחנה של מבקרי הגלרי-יות בארץ.

באחד מן התעתיקים הנ"ל הוכיחה גב' מרון, אפילו יצר של התחכמות, כאשר ביססה את תעתיקה על עבודה נודעת למדי, מעשה ידי של האמן האמריקאי רוי ליכטנשטיין, שכותרתה המקורית היא השור (ראה תמונה) ותירגמה את הנושא

הזכרי לנושא נקבי, והעלתה במיכחוליה פרה (ראה תמונה). תערוכתה של הגב' מרון, בלווית המקור והתעתיק מהווים דוגמה מוחשית של אי-תה תופעה שהגיעה להישגיות גבוהה למדי באמנות הישראלית, תופעה של בוז וזיל-זול בטעמו או בידיעתו של הקהל, תוך הונאה גלויה של צרכני-התרבות, הרוכ-שים תעתיקים פרי אותה תופעה. כל שגור תר הוא, לצטט בהקשר זה, את הכתוב בספר במדבר (כב ד): „עתה ילחכו הקהל את כל סביבותינו כלחוך השור את ירק השדה...”

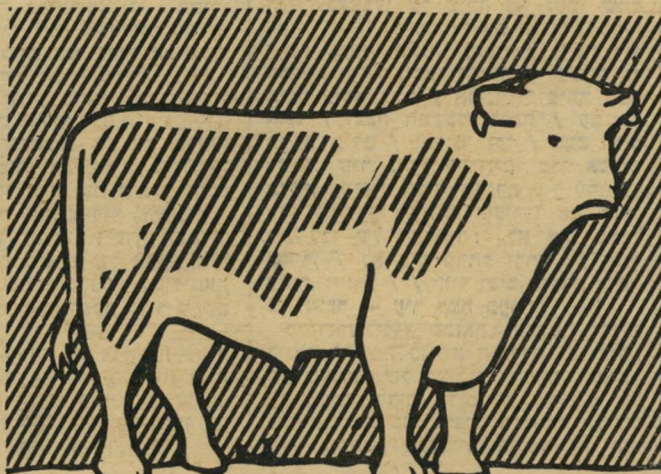
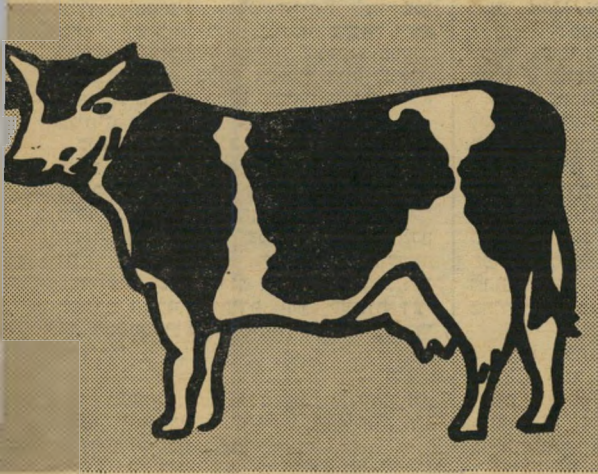
עיון

דעיכה שקטה

אחד המדעים שהתפתחו ביותר במחצית השנייה של המאה העשרים, הוא מדע הי גרנטולוגיה, העוסק באופני הטיפול השור גים באנשים זקנים. אחת מהסיבות להתי-פתחותו של מדע חדש יחסית זה, נובעת מהעלייה בתוחלת החיים בעולם-המערבי, למרות העלייה הכללית בתוחלת-החיים, קיימת גם עלייה במוםם הצעיר-יחסית של אנשים, בשל מחלות-ממאירות, שהן פרי אור-דחה-חיים המודרני. בשנים האחרונות הור-חל בארץ, אם כי באיחור, לבנות תשתית של התייחסות, לשני מרכיבים אלה, הי-זקנה והמוות ממחלה ממארת, ומיכולול ההיבטים החברתיים הנובעים מהן.

בימים אלה ראה אור ספר מתורגם לי-עברית, שעיסוקו, בהתייחסותם של חולים מחד, ובני מישפחותיהם מאידך, לתהליך דעיכת חייו של הפרט החולה. הספר מת-ייחס ברובו לשלב שבו מגיעים בני-תמור-תה להיות חסוכי-מרפא, שלב, המרתיע לרוב את החולים, ואת הסובבים אותם. ספר זה מעניק ממד חדש, והארה עניי-נית, לגבי תהליך הגסיסה, ויחסה של הי חברה הסובבת והתמודדותה בנושא זה. סיפורה של אליזבט קובלר-רוס * הינו ספר מרתק, בעל איכויות סיפוריות. הי-מחברת השכילה למיין את השלבים השור

* אליזבט קובלר-רוס, „לחיות עם הי מוות”; על חשוכי המרפא והנוטים למות, על קרובי מישפחתם, רופאיהם והאחיות המטפלות בהם. עיברית: כרמית גיא, הור צאת בצלאל ציריקובר, 223 עמודים (כרי-כה קשה).

חיקוי: ירדנה מרון

מקור: רוי ליכטנשטיין

עתה ילחכו הקהל את סביבותיו כלחוך השור את ירק השדה